

Kuba po petih letih vlade Fidela Castra

Ljudem primanjkuje pod komunistično vlado hrane in obleke, toda dežela je trdno v oblasti Castra, ki ga podpira Sovjetska zveza.

WASHINGTON, D.C. — Po sem došli poročili je Kuba v precejšnji gospodarski stiski. Nekateri ljudje trpe dobesedno lakoto, nekateri so bosi in napolnoli, toda oblast v deželi je trdno v rokah Fidela Castra in njegovih somišljenikov. Gospodarska pomoč iz dežel komunističnega tabora je skromna, vendar tolikšna, da se ljudje nekaako prebijajo.

Castro se drži na oblasti, ker ima odlično organizirano vohunjenje ne samo po mestih, ampak tudi po malih podeželskih naseljih, v vsaki stanovanjski hiši, pisarni in delavnici. Armado so mu Sovjeti opremili s so razmerno modernim orožjem, ki ga je razkazoval ob priliki proslave petletnice prihoda na oblast.

Gospodarsko je Kubo najbolj prizadel propad sladkornih nasadov. Pridetek sladkornega trsa se je zmanjšal za okoli dva milijona ton od leta 1959 na okoli 3.8 milijonov ton lani. Trgovina z Zahodno Evropo se je zmanjšala od 139 milijonov leta 1959 na 31.9 milijonov lani. Posebno občutno je pomanjkanje rezervnih delov za stroje in vozila, kupljena v Združenih državah še v času pred nastopom Castra.

Večji del vse, kar je potrebno za vsakdanje življenje, je na nakaznice, celo sladkor, ki ga je nekdanj imela dežela na pretek in je predstavljal njeno glavno izvozno blago.

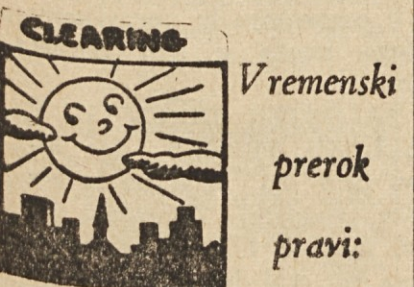
V Moskvi se bodo začela pogajanja o "kulturni izmenjavi"

MOSKVA, ZSSR. — Danes so se začela pogajanja med našo in rusko delegacijo o podaljšanju pogodbe za kulturno izmenjavo še za dve leti. Upajo, da bodo pogajanja uspešna, ako ravno bodo naletela na precej ovir.

Morda se bo čutil tudi vpliv znane afere z aretacijo profesorja Barghoorna, ki ga je Hruščev potem moral izpustiti na pritisk ameriške javnosti. Morda bo kaj vplival tudi pobeg rudarskega učenjaka Asejeva, ki je pred par dnevi izbral v Bostonu svobodo. Vendar Hruščev verjetno ne bo pustil, da bi razgovori zastali, je namreč zainteresiran še na dveh drugih pogodbah: pogodbi o konzulatih in o direktni letalski zvezi med Rusijo in Ameriko.

Tudi pogajanja za ti dve pogodbi so pred vrati. Ako bi se sedanja zataknila, bi se verjetno zakasnila pogajanja tudi za ostali dve pogodbi. Tega pa Moskva ne želi, vsaj tako je dala razumeti.

— Mlada vrana poje vsak dan hrane za svojo lastno težo.

Večinoma sončno in milo. Najvišja temperatura 38, najnižja ponoči 30.

Novi grobovi

Andrew Sila
Kakor smo včeraj poročali, je preminul v Euclid Glenville bolnici 69 let stari Andrew Sila z 21800 Tracy Ave., poprej pa dolgo let s 14306 Sylvia Ave. Tukaj zapušča soprogo Mary, roj. Brate, doma iz vasi Dolsko, fara Sv. Helena na Gorenjskem, sina Andrewa L., hčer Victorio Gruden, 4 vnuke in druge sorodnike. Rojen je bil v vasi Lokve na Primorskem, kjer tu di zapušča več sorodnikov. Tukaj je bival 54 let in je bil član Društva Vodnikov venec št. 147 SNPJ in Kluba upokojencev na Recher Ave. Pogreb bo jutri popoldne ob enih iz Jos. Zele in Sinovi pogreb. zavoda na 458 E. 152 St. na Lakeview pokopališču.

Msgr. M. Toroš umrl

GORICA, Ital. — V nedeljo, 29. decembra, je umrl apostolski administrator dela goriške nadškofije, ki je v Jugoslaviji, 79 let stari msgr. dr. Mihael Toroš, doma v Medani v Brdih, posvečen v duhovnika leta 1909 od nadškofa Sedeja.

Pokojnik je skušal v skrajno omejenih razmerah in možnostih voditi škofijske posle po verjenega dela goriške nadškofije, preje tudi dela Tržaškega in večine Istre. Skušal je ustvariti z novimi oblastmi znosne razmere, kar se mu je vsaj osebno posrečilo. Oblasti so mu dovolile izdajanje edinega slovenskega verskega lista v Sloveniji "Družina" in ustanovitev semenišča v Vipavi. Seveda so njegov odnos do komunističnih oblasti skušale te stalno čim bolj izrabiti za svojo propagando. R.i.p.!

V Ljubljani je umrl znani operni pevec J. Gostič

LJUBLJANA, Slov. — Na Božič, 25. decembra, je v ljubljanski bolnišnici umrl na raku znani slovenski operni tenorist Josip Gostič, star 63 let. Bil je po vsej Evropi znan pevec, saj je nastopal po vseh znanih operah Srednje in Zahodne Evrope. Pred drugo svetovno vojno je pel redno v Ljubljani, nato v Zagrebu, po drugi svetovni vojni pa tudi na Dunaju.

Nihče se ne meni za zemljo

V Združenih državah je še vedno okoli 116 milijonov akrov zemeljske površine, ki ni bila nikdar premerjena.

Kongoški Adula v boju za političen obstanek

Zaradi odklanjanja sprejema dolgov se je predsednik vladice Konga sprl z Belgijo, ki je začela pripravljati povratek Čombeja na oblast.

LEOPOLDVILLE, Kongo. — Med kongoško in belgijsko vlado so zopet nastali ostri spori radi denarja. Kongoška republika je namreč podedovala ne samo premoženje bivše belgijske kolonije, ampak tudi njene dolgov. Po dobri afriški navadi vlada noče priznati dolgov v znesku pol milijona dolarjev, ki jih terjaja Belgija. Belgijska vlada pa noče radi tega izročiti delnic kongoških podjetij, ki so baje vredne okoli dva milijona dolarjev. Ministrski predsednik v Kongu Ciril Adula je radi tega prišel v hude gospodarske težave in išče povsod gospodarsko pomoč, v Evropi in Ameriki.

Da bi se morebitnim novim upnikom prikupil, je začel močno udrihati po komunistih, tudi po Moskv. Njegova protikomunistična propaganda ima še drug razlog: Belgija je začela nepričakovano zagovarjati idejo, naj bi oblast v Kongu prevzel znani politik iz Katange Combe, ki je sedaj na "odmoru" v Španiji. Adula ne preostaja sedaj drugega, kot da postane še hujši protikomunist, kot je Combe.

Adula udriha seveda tudi po Belgiji, ker je belgijska vlada začela šariti tudi po kongoški centralni vladi. Baje je v njej že nekaj članov, ki so prestopili na belgijsko stran in so pripravljeni deliti oblast s Combejem. Ker bi v Kongu morale biti kmalu tudi "parlamentarne volitve", bomo od tam dočkali verjetno še vse polno zanimivih novic.

Park ob reki Colorado dolg 265 mil

WASHINGTON, D.C. — Na obeh straneh reke Colorado od Hooverjevega jezua pa do mehiške meje bo na ozemlju okoli 400.000 akrov urejena vrsta narodnih in državnih parkov.

Računajo, da bodo države Arizona, Kalifornija in Nevada vložile v njihovo ureditev in opremo skupno do 500 milijonov dolarjev.

Amerika zopet podpira dominikanski režim

WASHINGTON, D.C. — Tik pred zadnjo revolucijo v Dominikanski republiki, ki je 25. septembra strmoglavila predsednika Boscha, je naša administracija sklenila z Boshevo vlado pogodbo o posojilu nekaj nad \$13.000.000 za nakup kornje, riža in tobaka. Revolucija je dala naši administraciji povod, da je posojilo odložila kot protest proti novi dominikanski vojaški diktaturi. Tudi z republiko Honduras smo tiste tedne prišli navzkriž ter odklonili priznanje novi vojaški diktaturi.

V decembru je predsednik Johnson odredil, naj naša diplomacija obnovi redne stike z obema deželama. Sedaj je tudi dovolil, da dominikanska vlada vendarle dobi posojilo. Dominikanska revolucija je namreč šla po svoji posebni poti. Generali so res odstavili predsednika Juana Bosha, toda niso sami prevzeli uprave, imenovali so tričlansko civilno upravo, ki vodi vse upravne posle, seveda po njihovih navodilih. Generali so se pa pokazali dosti zmerne in se ne vtikajo preveč v civilne upravne posle. Povrhu so že obljubili, da bodo v doglednem času razpisali volitve in uveljavili svobodno demokracijo.

Naša administracija tudi misli, da Dominikanski republiki ne grozi nobena posebna komunistična nevarnost. Zato tudi noče dati Dominikanski republiki nekaj orožja, ki naj bi ga rabila za "boj proti komunističnim gverilcem", ki jih skoraj nikjer ni.

V Bostonu enajsta žrtev skrivnostnega morilca!

BOSTON, Mass. — V soboto zvečer so našli v njenem stanovanju zadavljeno z njeno lastno nožnico okoli vratu 19 let staro dekle Mary Ellen Sullivan. Njeni dve tovarišici sta našli njeno truplo na postelji, ko sta se vrnili iz dela.

Policija je dognala, da je morilec dekle spolno nadlegoval, ni pa mogla dognati, kako naj bi bil prišel v stanovanje treh deklet, ker ni bilo nikjer opaziti, da je prišel vanj s silo.

V teku 19 mesecev, od junija 1962, je to že 11 umor te vrste, ne da bi se oblastem posrečilo priti na sled skrivnostnemu morilcu.

DESET TISOČI SPREJELI SV. OČETA OB POVRATKU

Sv. oče Pavel VI. je včeraj maševal v cerkvi Kristusovega rojstva v Betlehemu, imel v cerkvi sv. Katarine govor, v katerem je pozival k edinstvi med kristjani in miru v svetu, nato se je na Oljski gori znova sestal s patrijarhom Atanagorom, pa se preko Amana vrnil v Rim, kjer so ga pričakali deset tisoči Rimljanov.

RIM, It. — Ko je letalo s papežem Pavlom VI. pristalo na letališču, so ga tam sprejeli in pozdravili najvišji predstavniki Italije s predsednikom republike Antoniom Segnijem na čelu. Med njimi je bil tudi Pietro Nenni, vodnik levičarskih socialistov, podpredsednik v novi vladi predsednika A. Mora. Papeža so sprejeli z vsemi častmi ne samo kot rimskega škofa, ampak tudi kot suverena vladarja Vatikanskega mesta. Na vsej poti z letališča v Vatikan so ga pozdravljale velikanske množice, ki so se zbrale ob cestah v posebno velikem številu, ker je bil tu uradni praznik Svetih treh kraljev in ljudje niso delali. Sv. oče je blagoslovil množico, ki se je zbrala na Trgu sv. Petra, z okna svoje palače. Na trgu je bila razvrščena množica vernikov z gorečimi plamenicami v obliki križa.

Sveti oče se je z okna vatičanske palače zahvalil množici za nad vse svečan sprejem, potem ko jo je blagoslovil, z besedami: "Hvala. Nisem maral nikogar nadlegovati. Hotel sem se vrniti v Rim na miren in tih način."

Rimljani so bili drugačnega mnenja. Na desettisoče se jih je razvrstilo ob cestah, ki vodijo z letališča do Vatikana in tako navdušeno pozdravljalo svojega škofa, da je rabil za pot, ki traja običajno le 45 minut, skoraj tri ure.

Papež je dejal, da je imelo njegovo romanje v Sveto deželo zgodovinski pomen in pomeni začetek velike koristi za Cerkev in vse človeštvo. "Imel sem srečo objeti po stoletjih carigrškega patrijarha in izmenjati z njim besede miru in bratstva. Upamo, da bodo ta semena dozorela!" je dejal sveti oče.

Razlika je majhna

Po nad 500 letih razkola je prišlo prvič do novih neposrednih stikov med vodnikoma zahodne in vzhodne Cerkve. Njun dva sestanka v Sveti deželi naj bi bila seme, ki bo zorelo v novo cerkveno edinstvo. Poseben odbor, v katerem bodo zastopniki obeh Cerkva, bo vprašanje cerkvene edinstva podrobno proučil in po končanem delu predložil pot k dosegu edinstva.

Nihče ne more reči, kako dolgo bo treba še čakati na sporazum med katoliško in pravoslavno Cerkvijo, vsekakor pa obstoji

Iz Clevelanda in okolice

AD išče raznašalca— Uprava Ameriške Domovine išče raznašalca lista za okolico Union Ave. in E. 93 St. Kličite HE 1-0628.

Zopet v Clevelandu— Mr. in Mrs. Frank Kozar sta se po enoletnem bivanju v Ft. Lauderdale, Fla., prejšnji teden vrnila v Cleveland. Dobrodošla med nami!

Seja— Društvo Collinwoodske Slovence št. 22 SDZ ima jutri, v sredo, ob 7.30 zvečer letno sejo v navadnih prostorih. Vse vabljenje!

Društvo sv. Ane št. 4 SDZ ima jutri ob 7.30 zvečer sejo v navadnih prostorih. Prebrani bodo šestmesečni računi. Po seji bo zabava.

Slovenski oktet na TV—

Posnetek Slovenskega okteta na televizijski trak v času njegovega obiska v Clevelandu bo v nedeljo, 12. jan., na Polka Varieties programu na kanalu 5 (WEWS). Ta program je od 1. do 2. pop.

Konec Russellove vlade—

Na sinočnji organizacijski seji mestnega sveta je bil izvoljen z 28:4 glasovom za predsednika Jim Stanton, Mrs. Mercedes Cotner pa za uradnika mestnega sveta. Dosedanji predsednik mestnega sveta Russell je spoznal, da nima nobenega upanja na uspeh, zato njegove kandidature sploh ni nihče predložil, prav tako ne kandidature T. Fusca za uradnika sveta. Boj za vodstvo mestnega sveta, ki se je začel lani v septembru in je dobil malo pred novim letom obliko medsebojnega obrekovanja in obtoževanja, s katerim se je morala ukvarjati okrajna porota, je bil končan tiho in brez vsakega zunanje razburjanja. Demokraci so v smislu pravila o soglasnosti volili vsi Stanton, kot je bilo sklenjeno na seji demokratskih članov sveta v preteklem novembru.

Župan pojde v Detroit—

Župan R. Locher se trudi, da bi obdržal konvencijo Unije avtomobilskega delavstva v Clevelandu, kot je bilo pogojeno lanskega jesen. Glavni tajnik Unije je konvencijo prestavil v Atlantic City, češ, da v Clevelandu ne bo na razpolago potrebnih prostorov za zborovanja in skupen obed in ne dovolj prenočišč v hotelih. Župan R. S. Locher trdi, da bo vse to v redu in poziva Unijo avtomobilskega delavstva, naj ostane pri svojem prvotnem sklepu in dogovoru. V ta namen pojde v petek v Detroit na osebni razgovor s predsednikom Unije W. Reutherjem.

Okrajni avditor v bolnici—

R. Perk, okrajni avditor, je odšel koncem tedna v Cleveland Clinico, kjer je bil včeraj operiran. Sodijo, da bo moral ostati v bolnici okoli dva tedna. Okrajni avditor je rodom Čeh in se za Slovence prav posebno zanima ter skuša biti z nami stalno v prijateljskih stikih.

Najvišja TV oddajna antena na svetu je cna na vrhu Empire State v New Yorku.

ni večja od 20 milj.

Vse to so dobro razumeli v Beogradu, ko so se znašli nad "hujskanjem" kitajskega komunističnega vojske na jugu. Razdalja med njima

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Friday edition \$4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

No. 4 Tuesday, Jan. 7, 1964

Ciprska kriza

Ciprska politika spada med tiste redke slučaje, kjer mala država vpliva s svojimi krizami na velike. Ciper je namreč republika, ki jo je rodil sporazum med Grčijo in Turčijo ob sodelovanju velesil z Anglijo na čelu. V sporazumu je bilo tudi dogovorjeno, da bosta Grčija in Turčija skupaj z Anglijo varovali novo politično stanje v ciprski republiki.

Politično stanje na Cipru ni ravno posnemanja in zavidanja vredno. Je plod kompromisov, ki naj varujejo turško prebivalstvo kot manjšino pred grškim kot večino. Obe narodnosti se že stoletja ne gledata lepo, kajti dolga je bila doba, ko je na otoku gospodaril turški sultan preko svojih ciprskih rojakov. To se pravi: manjšina je gospodarila nad večino. Pred par leti so pa Grki dobili oblast v roke, toda plačati so jo morali zelo drago. Ciper je postal republika, ki je po svojem sestavu še slabša od konfederacije. Turki imajo namreč glasom ustave ne samo popolno avtonomijo, imajo tudi veto pravico, kadarkoli mislijo, da so prikrajšani. Ker ustava predvideva skupno vladno, so tako Grki vedno odvisni od turške dobre volje. Kadar se Turki spomnijo, lahko sabotirajo delo v republiški upravi in to se godi skoraj brez presledkov. Turki pač ne morejo pozabiti, kaj so bili v zgodovini na Cipru. Zato reagirajo bolj s strastjo kot s pametjo na vse, kar delajo Grki. Ciper se torej nahaja v stalni prikriti krizi, ki je pred par tedni butnila s silo na dan.

Nosilec sporazuma je bil in je nadškof Makarios, ki je tudi predsednik ciprske republike, vendar pa mora deliti oblast s turškim zastopnikom in podpredsednikom dr. Kučukom. Makarios je pokazal velike politične in državniške sposobnosti v dnevih, ko se je rodila nova republika, Grki so mu zaupali in mu še, med Turki pa ni imel načelnih nasprotnikov. Posrečilo se mu je, da je pridobil za kompromis vse grške in turške politične stranke in struje. To se ni nikdar posrečilo niti angleški diplomaciji, ki je znana po svojih sposobnostih za pogajanja.

To je navdalo Makarija z veliko samozavestjo, podlel je skušnjavi in prenapel svoje sposobnosti. Z vsemi grškimi in turškimi političnimi strujami je dobro oral, toda ni vpošteval v zadostni meri značaja ciprskih politikov. So to ljudje z veliko domišljijo, pretkani, prebrisani, toda manjka jim vsaka volja do trdega, sistematičnega dela in pa sposobnost, da bi svoje stranke res organizirali v trdne politične formacije. Med grškimi in turškimi politikmi je samo ena razlika: grški so nepočakani, se hitro navdušijo za vsak političen in upraven podvig, se hudo razjezijo, ako se jim kaj takoj ne posreči. Turški politiki so drugega kova: nikoli se jim ne mudi, vse radi odlašajo ne morda na jutri, ampak kar na prihodnje leto. So torej kakor rojeni za obstrukcijo in sabotiranje.

Razumljivo je torej, da mora priti med grškimi in turškimi politikmi do stalnih trenj, saj ne obstoja med njimi niti tista minimalna sloga, ki je potrebna za vsako koalicijsko vladno. Makarios je premalo cenil nevarnost teh trenj, mislil je, da jih bo s svojo priznano spretnostjo že nekako premostil. To se mu pa ni posrečilo.

Makarios je spregledal tudi drugo nevarnost: komunizem. Komunisti so igrali odlično vlogo že za časa ciprske državljanske vojne, kar je delalo takratni angleški upravi dosti skrbi. Bili so seveda proti angleški upravi, so vneto zagovarjali tako grške kot tudi redke turške upornike. Koliko imajo pristašev, ne more nihče točno oceniti. Nihče pa ne zanika, da so edina ciprska stranka, ki je res dobro organizirana in da v tem pogledu posekajo vse turške in grške politične skupine. Ker so vedeli, da se jim socialna revolucija ne bo posrečila, so vsaj na videz navdušeno podpirali nadškofa Makarija, ki se je tega sodelovanja s komunisti tako veselil, da se je uživel v prepričanje, da bo s komunisti zmeraj lahko in dobro oral.

Pa se je nadškof zmotil. Komaj je nova republika začela dihati, so komunisti spremenili svojo taktiko. Vrnili so se v ciprske grške in turške stranke in povsod sejali nezadovoljnost, nezaupanje med obema narodnostima, sovraštvo in zavist. Svojega podtalnega dela niso skrivali, opazili so ga celo tuji dopisniki in opozorili nanj nadškofa Makarija. Makarios je pa stalno odgovarjal, da se komunistov ne boji in da jih bo že pripravil k pameti.

Vse kaže, da so ga komunisti ociganili na zelo preprosto način. Skrbeli so za to, da je turški del koalicijske vlade zavlačeval vse upravno delo, na drugi strani so pa hujskali Turke proti Grkom in narobe. Politično ozračje je postalo zmeraj bolj napeto.

Makarios je vse to premalo vpošteval. Da zlomi turško sabotiranje, je predlagal spremembo ustave in svoje ideje izrazil v 13 točkah svojega predloga. Skoraj vsaka se da razlagati tako, da omejuje pravice turške manjšine. Kot tako so jo komunisti tudi naslikali turškemu prebivalstvu.

Ko so mislili, da so Turki dosti nahujskani, so začeli sredi decembra z izgredi in nemiri.

Za mednarodno politiko je vse skupaj prišlo precej nepričakovano, celo za Anglijo. Angleška vlada je namreč na Cipru močno zainteresirana; ima tam svojo postojanko za vojno letalstvo, jamči za svoječasni kompromis in ciprska republika je povrh še član britanske Skupnosti narodov. Gotovo se bo potrudila, da se Ciper pomiri.

Ciprska kriza je tem težja, ker ostro zadene tudi v politično stanje v Grčiji in Turčiji. Obe državi smatrata za svojo narodno dolžnost, da varujeta narodne interese svojih rojakov v ciprski republiki. Sta pa ravno sedaj v hudi vladni krizi. V Grčiji so razpisane nove parlamentarne volitve za 16. februarja. Sedanja grška vlada je začasna, ima samo nalogo, da izvede volitve, za pogajanja o Cipru nima nobenega političnega mandata. Odločati bo moral torej le grški kralj, ta pa ve iz lastne skušnje, kakšne podanike ima. Si ne bo upal zagovarjati pametnega sporazuma. V Turčiji nima sedanja vlada bivšega ministrskega predsednika Inoenija nobene sigurne parlamentarne večine, živi od danes do jutri in ne more pristati na sporazum, ki bi nalagal turški manjšini na Cipru nove žrtve.

Zato je butnila na dan ideja o delitvi Cipra med Grčijo in Turčijo. Taka rešitev gotovo ni v interesu ciprskega prebivalstva, zato se bodo velesile le težko odločile zanjo. Morda je ta ideja samo za strašilo ciprskim komunistom. Ako bi namreč prišlo do delitve otoka, bi bilo njihovega izigravanja Turkov proti Grkom konec in s tem bi bilo tudi pokopano njihovo upanje, da bi na Cipru ustvarili sredozemsko Kubo. Morda se bodo ustrašili in pristali na kompromis, ako bi nadškof Makarios umaknil svoj načrt o reviziji ustave, kar se bo najbrže tudi zgodilo.

BESEDA IZ NARODA

Ob polletnici smrti ljubljanskega nadškofa msgr. dr. Antona Vovka

Cleveland, O. — V Koledarju celjske Mohorjeve družbe za leto 1964 je priobčen zgodovinski prispevek v spomin rajnemu ljubljanskemu nadškofu msgr. dr. Antonu Vovku (stran 107-110). Prispevek je objavljen brez navedbe pisčevega imena. Pri navedbi vsebine na hrbitu naslovne strani pa je opremljen s šifro: J.S. Sodim, da je za temi črkami današnji ljubljanski kanonik profesor Jaka Šolar.

Ker obhajamo danes že polletnico, odkar je na lanskem cilmetodijsko nedeljo (7. jul. 1963) ob 9.35 zvečer (po našem clevelandskem času) po dolgi in hudi bolezni umrl prvi nadškof obnovljene ljubljanske nadškofije msgr. dr. Anton Vovk, pričujemo za to priložnost iz omenjenega celjskega pribežavca spominskega pripevka nekaj izvirčkov. Prispevek je namreč prvi izrpnější prikaz življenjske podobe rajnega nadškofa Vovka, in to iz pod peresa pisca v domovini, kjer tudi še danes ni mogoče svobodno govoriti ali pisati o možeh-škofih, kakor sta bila n.pr. rajnika dr. Gregorij Rožman in dr. Anton Vovk.

Msgr. Anton Vovk je bil po vrstnem redu 30. ljubljanski škof. V času njegovega škofovanja je ljubljanska škofija zaključila prvih 500 let svojega obstajanja. Ob tej priložnosti je obhajanje nadškofa Vovka, in to iz pod peresa pisca v domovini, kjer tudi še danes ni mogoče svobodno govoriti ali pisati o možeh-škofih, kakor sta bila n.pr. rajnika dr. Gregorij Rožman in dr. Anton Vovk.

Msgr. Anton Vovk je bil po vrstnem redu 30. ljubljanski škof. V času njegovega škofovanja je ljubljanska škofija zaključila prvih 500 let svojega obstajanja. Ob tej priložnosti je obhajanje nadškofa Vovka, in to iz pod peresa pisca v domovini, kjer tudi še danes ni mogoče svobodno govoriti ali pisati o možeh-škofih, kakor sta bila n.pr. rajnika dr. Gregorij Rožman in dr. Anton Vovk.

Statistika razdejanja

Razmere, kakršne so bile v Ljubljani v vojskinem času in posebej še, kakšno je bilo stanje v trenutku, ko je moral Vovk kot namlajši od kanonikov prevzeti vodstvo škofije, je J.S. takole opisal: "...Toda vojska je prekrizala mirni razvoj (Vovkovih) načrtov. Vse se je začelo rušiti, povsod sama negotovost. V Ljubljano so se usipali begunci s štajerskega in Gorenjskega, med njimi mnogo duhov-

nikov. Skrb za te duhovnike je ordinariat tedaj zaupal kanoniku Vovku. Nič ni tožil, nič obupal: z dobro voljo, požrtvovalnostjo in iznajdljivostjo je čudovito hitro in spretno reševal vsa neshetna vprašanja in pomagal. Jeseni 1944 pa so ga v najhujši gmotni moralni stiski poklicali v semenišče na vodstvo, ko je bilo semenišče že skoraj prazno. Čez dobrega pol leta je bil okupator premagan, ali razdejanje v domovini strašno: begunska psihoza tistih dni je potegnila za seboj tudi škofa, 185 škofijskih poleg mnogih begunskih in 66 redovnih duhovnikov in 62 bogoslovcev. V tistih strašnih dneh zmede je bil kot pooblaščen generalni vikar (Vovk) poklican, da prime za krmilo ljubljanske škofije in jo spet uredi in umiri. To je lahko naročiti, toda kako naj to stori, ko ni duhovnikov, ni bogoslovcev, ko se je podrl stari red, posušili gmotni viri. Treba si je bilo dobesedno vse znova oskrbeti." (Str. 108.)

V zvezi s trditvijo J.S. v zgornjem odstavku, da "je begunska psihoza tistih dni potegnila za seboj tudi škofa" (Rožmana), mora opozoriti, da to ne bo čisto držalo. Podoba je, da J.S. ne pozna akcije, ki jo je začetek maja 1945 povzel za rešitev ljubljanskega škofa dr. Rožmana v soglasju z generalnim pooblaščencom nadškofa dr. Andreja Rohrerja jezuitski pater Gottfried Heinzel, danes univerzitetni profesor v Inomostu, in katero je dokumentarno prikazal celovski prelat dr. Rudolf Bluemel v spominski knjižici "Ob prvi obletnici smrti ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana", Celovec 1961. Zunaj v svetu je ta stvar znana.

Veličastno obnavljanje verskega življenja

Noben ljubljanski škof pred njim" (Vovkom), nadaljuje J.S. opis Vovkovega opravljanja škofovske službe, "ni bil postavljen pred tako težke in odgovorne naloge kakor nadškof Anton. V tej stiski je veljalo eno samo načelo: storiti takoj in kar največ mogoče, da bo čim manj škode. Gorenjska je bila ob koncu vojske brez duhovnikov, treba je bilo zasedati vsaj glavne postojanke. Toda kako? Pogosto ni bilo ne duhovnikov ne župnišč, ponekod so bile še cerkve porušene. Treba bi bilo biti povsod hkrati. Ponekod že leta in leta ni bilo birme — kdo naj birma, ko škofa ni? Prvo leto ga je (Vovk) naprosil od drugod in ga spremljal po podeželju, da pregleda položaj cerkva in duhovnikov. To so bili časi skrbi, telesnih in duševnih naporov, ki daleč presegaajo moči enega človeka. Ko je odposlanec sv. očeta videl nadškofa Antona sredi take podjetnosti, ga je papež predložil v imenovanje za pomožnega škofa; tako je bil 27. septembra 1946 imenovan, 1. decembra pa posvečen v naslovnega škofa kardijskega in postavljen za pomožnega škofa v Ljubljano. Zdaj je vsaj lahko sam opravljal škofovska posvečenja. V tistih prvih letih, ko se je podiral stari svet in nastajal novi družbeni red pri nas, je bilo seveda nemogoče misliti na kako načrtno obnavljanje škofijske in cerkvene uprave; treba je bilo sproti reševati bistveno in ločiti od nebitnega, kar se s časom spreminja. V tistih prvih letih je opravil nadškof Anton velikansko delo, ki ga na zunaj sploh ni videti, ki se zdi nepoučenemu vse drugo prej ko uspešno, saj ni nastalo nič novega in velikega v cerkveni upravi ali življenju, pač pa je mnogo mnogo pomembnega izgini-

lo." (Str. 108.)

Ves čas sredi med ljudstvom

"Nadškof Anton je v teh letih pokazal izredne vladarske zmožnosti. Bil je ves čas svoje- škofovanja med svojim ljudstvom, ne le na birmovanju, tudi sicer ob najrazličnejših priložnostih, da je bil z njimi ve-

sel in žalosten, da jih je bodril pri delu in jim poveljeval njihove priznanke, da je z njimi vred molil in delal. Ni čuda, da so ga ljudje tako vzljubili kakor pred njim morda samo še Jegliča. To je pokazalo ljudstvo tudi ob boleznih, ko ni mogel več mednje, in zlasti ob smrti. Njegova mogočna beseda je dajala tak občutek gotovosti in trdnosti, da so jo v teh časih dvoma in omahovanja vsi sprejemali kot neizmerno dobroto. Njegova dobrosrčnost je osvojila vsakogar, njegovo čuteče srce je občutil vsak, ki je bil potreben, pa je prišel z njim v stik. Zato so mu pa verniki tudi tako brez pomisleka dali, česar jih je prosil. Tako brez pridržka so šli za njim kakor Izraelci za Mojzom. Ko so gledali njegovo mogočno postavo, ko jim je govoril z grmečim glasom, ko je daroval in birmoval, so gledali v njem pravega preroka-vodnika. Glas o njegovem škofovanju je segel daleč preko mej škofije in Slovenije. To je sam občutil, ko je bil prvič v Rimu na poročaju: povsod so ga sprejemali kot znanca in ga z občudovanjem slavili." (Str. 108-109.)

J.S.

Joliet, Ill. — Ko bo tale opis objavljen, bo staro leto že za nami. Novo leto bomo označevali s številkami 1964. Na mestu je, da vsem prav po lepi domači belokranjski navadi voščimo srečno, veselo in zdravo novo leto! Ob vsakem novem letu mi še vedno zvenijo v ušesih tista domača preprosta prijazna voščila preprostih belokranjskih ljudi. Niso iskali in izbirali visoko donečih fraz, ampak s preprosto domačo besedo, v katero so vključevali božja imena, in v zvezi s temi so izražali drug drugemu voščila. Ko sem bil še prav mali fantiček, menda še v šolo nisem hodil, se spominjam moje- ga strica, ki je prišel voščiti k nam vesel Božič in srečno novo leto. Nekateri so sedeli pri mizi, nekateri smo sedeli pri peči. Stric je odprl vrata in nam objavil svoje voščilo:

"Bog vam daj vsem srečen, vesel in žegnan Božič! Za tem pa srečno, zdravo novo leto, da bi vam polje dobro rodilo, da bi vam bila živina zdrava in da bi bilo vse dobro! Bog vas čuvaj pred vsem slabim. Vaši patroni v nebesih naj prosijo za vas, da bi bilo vam vsem dobro, po smrti pa, da bi prišli v sveta nebesa!"

Kje je voščilo lepše od tega? Pred nekaj leti tik pred zadnjo svetovno vojno se je neki zdaj že več let pokojni rojak vrnil z obiska v domovini. Pa sva govorila o nekdanjih navadah naših slovenskih ljudi. Govorila sva tudi o pozdravljanju in voščilih, pa je dejal:

"Zdaj se tudi tam doma drugače pozdravljajo. Le kak stari očanec še pozdravlja in vošči po starem, drugi ne. Po mestih in trgih pa pozdravljajo po "ibljatarsko". Hite po svojih opravkih in če ga ogovoriš, ti na kratko odvrne: "Servus!" — in hiti naprej. Tistih prijaznih nekdanjih domačih pozdravov: "Bog daj... Bog daj..." se že malokje čuje. Ampak kleti pa znajo in jim grede iz ust izrazi kot: "prmej ..., prmej ... itd., kakor bi litanije molili..."

Tako je pravil rojak še pred 25 leti. Zdaj se je gotovo še vse drugače spremenilo v tamkajšnjem duhu sedanjosti, v katerem se nahajajo. Košček spominov je to, ki včasih nam stari ameriškim "purgarjem" stopijo pred oči ob takih časih

in praznikih kakor je Božič in Novo leto.

* NOVE NACRTE ZA NOVO LETO imamo tudi za naše mesto Joliet. Mestni svet, ki mu načeljuje župan Maurice Berlinsky in z njim naš novi mestni "manager" Aaron Marsh, so po temeljitem proučevanju raznih načrtov in nasvetov, ki so jih nekaj sami sestavili, nekaj pa računski strokovnjaki kovali zadnje tri mesece, so sprejeli nov gospodarski program za naše mesto. Tu in tam bodo skušali varčevati pri stroških, marsikaj bodo spremenili, tudi nekaj položajev ali mestnih služb bo odpravljenih. Vse to po načrtu, da se ne bo s stroški zlasti v prevelike dolge. Tisti, ki bodo ob položaje, seveda ne bodo zadovoljni. Nihče ni rad potisnjen stran od mize, to je že od nekdaj znano. A kaj se hoče, če pa razmere tako zahtevajo. V policijskem oddelku bo odpravljenih par položajev. Nekaj tudi v drugih oddelkih. Dalje po nasvetu mestnega "managerja" se bo skušalo izdatke in vse urediti za razne oddelke, kot v oddelku za vodovodne zadeve in drugo, da se bodo oddelki sami vzdrževali z dohodki za iste. Obenem pa bodo zvišali nekatere davke in predpisane cene za razna dovoljenja, kot avtomobilske licence in druge take zadeve, za katere je treba imeti mestna dovoljenja in zanje plačati predpisane tarife. Tako gre — brez novaca, kažejo bratje Hrvati, ni ništa! In v tem imajo prav.

* BOLJ STROGE DOLOČBE glede prodajanja likerjev in opojnih pijač mladoletnim. Mestni svet je postrl določbe in kazni glede tega. Vsak gostilničar, trgovec ali prodajalec likerjev je obvezan, da zahteva od kupovalcev ali gostov, o katerih dvomi o polnoletnosti, dokaz glede njihove starosti. Dokaz za to je vozno dovoljenje (drivers licence) in tudi volilna registracijska karta (voters registration card). Vedeti je treba, če tak resnično stanje je na takem naslovu. Kajti take listine lahko kdo komu ukrade in se z njimi predstavlja. Prodajalci imajo veliko odgovornost pri tem. Ze samo pri tem, če pozabi zahtevati, da mu tak kupec predloži dokaz o svoji starosti, je kaznen ne manj kakor \$25 in ne več kakor \$500. Dalje ga lahko oblast obsodi na izgubo licence in še nadaljnjo denarno kazeno. Za mladoletno, ki grede v prodajalne likerjev z namenom, da bi kupili opojne pijače, je tudi določena kaznen ne manj kakor \$25 in ne več kakor \$500. To so samo mestne kazni. So pa tudi državne in zvezne kazni. Te vrste obrt je torej nekaj vrt, v katerem je na mestu velika previdnost, da se tisti, ki se v njem gibljejo, ne opečejo med pekociimi koprivami tega vrta.

* ZA VEČJO SNAGO V MESTU je tudi določen novi red. Novi mestni upravitelj pravi, javnost sodi vsako mesto po njegovi čistoti. V tem je v pravem. Mestne ulice pometajo gotove ure vsak dan. Največ razne navlake je na ulicah po sobotnih večerih, ko navadno ljudje dolgo kupujejo in obiskujejo po trgovinah, so dolgo v gledališčih, posebno mladi, kupujejo to in ono in zaviteke in drugo razmečejo po tlaku in posebno vogalih. Kadar so ponoči ob takih časih veliki nali-vi, da ni moč čistiti, ostane to na ulicah in napravi kaj neprijetno sliko. V nočeh med sobotami in nedeljami pometajo in čistijo ulice doli v mestu od 2. do 7. ure zjutraj.

Tako torej bo marsikaj novega v poslovanju in upravljanju našega mesta v tem novem letu.

* ŽALOSTEN DOGODEK V DALLASU, TEKSAS, dne 22. nov. 1963 bo ostal ne le samo v zgodovini Združenih držav, marveč tudi v zgodovini sveta kot črni dan in madež na civilizaciji človeštva. Hudobno

(Dalje na 3. strani)

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

Božični dnevi so mimo
Težko smo pričakovali božičnih dni. Kot otroci smo se jih veselili. V teh dneh se vsako tako rad povrača nazaj v svoja mlada leta v želji po tistem mladostnem praznovanju. Da bi bilo še enkrat tako, da bi vsaj en tak sveti večer še preživeli!

Bili pa so tudi letošnji božični dnevi lepi. Našim otrokom bodo ostali biserni spomin mladosti. Tudi oni si bodo vedno želeli njihovega ponovnega doživljanja. Višek božičnih dni je gotovo na začetku: sveti večer s polnočnico. V Torontu smo imeli kar dve. Kolikor obiskovalcev ni mogla sprejeti cerkev Marije Pomagaj, so odšli v dvorano, ki je bila za ta večer spremenjena v svetišče, kjer je maševal g. S. Boljka CM. V Cerkvi pa je maševal in pridgal g. župnik A. Prebil CM. Obhajilna miza je bila kar oblegana.

Nekateri so mogli praznovati tudi sv. Štefana. Včasih je bil njegov praznik bolj poln zunanega veselja kot sveti dan, ki je vedno veljal notranjemu družinskemu in cerkvenemu doživljanju. Kako se tega lepega pravila sedaj drže slovenske družine je težko reči. V Torontu smo imeli na Štefanovo sv. maše dopoldne, zvečer je pa povabil cerkveni zbor v dvorano na veselico.

Tudi nedelja po Božiču je letos spadala med božične dni. Pri Mariji Pomagaj še posebno, ker smo imeli "Slovenski božič". Iz župnije Brezmadežne s čudodelne svetinjo so prišli pevci v goro. Na oder so nam postavili spevoigro "Slovenski božič", ki je uglasbil Matija Tomc. Pečje je vodil g. Nace Križman, režiral pa je g. S. Brunšek. Spev igra je kot nalašč za božične dni. Tako mora reči vsakdo, ki jo je videl in slišal. Vsi so se potrudili in nam prikazali čar svete noči: pevci-igralci, pevci v zboru in angeli — otroci slovenske šole. Vsem priznanje, vsem za hvalo. Le škoda, da je bila tega "Slovenskega božiča" deležna tako majhna peščica!

Ko mine Štefanovo, leto kar zdrkne proti svojemu koncu in se v veseljačenju silvestrovanja se pogrezne v večnost. Mnóžica je dočakala konec 1963. in začetek 1964. v cerkveni dvorani. Drugi so se poslovlili od starega in izrekli dobrodošlico novemu v manjših družbah po zasebnih domovih. Tudi te urice ob koncu in začetku so hitro minule in že krepko stopamo v novo leto, čigar obraz je še zakrit pred našimi očmi. Če bo tako srečno, kot smo si ga drug drugemu želeli, potem kar brez skrbi stopimo neznanemu nasproti. Glavno je, da drug drugemu ne bomo delali težav, da ne bo treba nikomur podvomiti v iskrenost božičnih in novoletnih voščil.

Na novega leta dan je g. župnik A. Prebil CM povabil na malico vse svoje sodelavce: oba kaplana, cerkvene pevce, učiteljsvo, odbornice in odbornike župnij, organizacij, ministrante. Hotel jim je dati priznanje in zahvalo za opravljeno delo in jih navdušiti še za naprej.

Ko bodo minuli še sveti Trije kralji, bo že v polnem teku predpustna doba, doba veselja in veselih prireditvev poslovnega in društvenega značaja. Kar naenkrat bo tukaj postni čas, ko se bo življenje zopet umirilo...

Novoletna voščila predstavnikom svetnih in cerkvenih oblasti

Tudi letos so se zbrali nekateri predstavniki narodnostnih skupin v Torontu in so ponesli novoletna voščila tako predstavnikom svetnih kot cerkvenih ob-

lasti. Čehe je predstavljala g. J. Brousek, Litvance g. dr. J. Sungaila, Ukrajince g. dr. M. Mycyk, Madžare baron S. Willarding, Hrvatke g. A. Kalamut. Latvijce g. Ken Boris in Slovence g. P.

Newtorontske novice

Ko se poslavljamo od starega leta in stopamo v novo leto 1964, se ne smemo pozabiti zahvaliti Bogu za vse milosti in dobrote v preteklem letu in ga obenem prositi za posebne milosti in blagoslov v novem letu. Zahvaljujemo se pa tudi vsem Slovincem, ki so naši župniji pomagali v preteklem letu. Najprej seveda lastnim župljanom in vsem župnijskim organizacijam, ki so tudi v preteklem letu veliko storili za svojo župnijo; lepo novo župnišče je zunanji vidni dokaz za to. Hvaležni smo pa tudi Slovincem od zunaj; najprej župljanom župnije Marije Pomagaj, ki so tudi v raznih prilikah podprli našo župnijo in obiskovali naše prireditve. Pa tudi marsikak Slovenec iz drugih krajev Kanade in celo iz Združenih držav se nas je v preteklem letu spomnil s svojim darom. Vsako nedeljo in zapovedan praznik se vseh teh dobrotnikov spomnimo pri skupni molitvi v cerkvi. Ob vstopu v novo leto naj se pa vsem še javno zahvalimo in jim želimo prav srečno, uspešno in božjega blagoslova polno novo leto. Pa tudi vsem ostalim Slovincem želimo isto. In da posnemamo dobrega slovenskega pionirja g. Jakoba Resnika iz Clevelanda, ki redno vošči vse leto praznike in srečno novo leto tudi svojim sovražnikom, naj velja naše voščilo prav vsem Slovincem, tudi sovražnikom, če jih slučajno kaj imamo. Mi imamo vse radi in jih tudi radi imeti moramo; kajti kot kristljani moramo ljubiti vse ljudi in dobro hoteti vsem ljudem. In ker se urejena ljubezen začenja pri najbližjih, moramo izmed vseh ljudi najprej ljubiti Slovence, ki smo si po krvi bratje in sestre.

In to našo lepo medsebojno povezanost je pokazalo tudi letošnje silvestrovanje v dvorani Brezmadežne. Slovenci iz obeh slovenskih župnij v Torontu, pa tudi Slovenci iz Oshawe, Hamiltona in iz drugih krajev so

Markoš. Dopoldne ob 11.30 se je delegacija zglasila pri prov. guvernerju Earl Rowe. Popoldne istega dne pa jo je sprejel pomožni nadškof P. F. Pocock v spremstvu obeh pomožnih torontskih škofov F. V. Allen-a in F. A. Marrocco.

prišli. V veselem razpoloženju smo pričakali novo leto in si segli drug drugemu v roke. Tik pred vstopom v novo leto smo dali nagrado v znesku \$500 mlademu fantu g. Tinetu Novaku iz župnije Marije Pomagaj v Torontu. Ker je sedaj ravno brezposeln in komaj dobro leto v Kanadi, mu je nagrada zelo prav prišla. Cerkvi je poklonil \$50. Redko je dvorana Brezmadežne, ki more sprejeti nad 400 ljudi, premajhna; za silvestrovanje pa je. Spet sem se srečaval v dvorani s Slovenci, ki so našo dvorano prvič obiskali in so jo takoj vzljubili. A kljub velikemu obisku je celo silvestrovanje zelo lepo potekalo in vsi so se v prvih urah novega leta mirno in lepo razšli, kar dela Slovincem le čast. Cerkveni odbor se vsem, ki so kakorkoli pripomogli do lepega silvestrovanja, iskreno zahvaljuje.

Tudi božične praznike smo lepo preživeli. Ker župljani župnije Brezmadežne skoraj po večini redno vsako nedeljo hodijo k slovenski službi božji, ni posebnih razlik za božično polnočnico glede obiska. Toliko jih je letos nekaj več prišlo iz mesta, ker je pri Mariji Pomagaj cerkev vedno prepolna. Tudi družina Lojzeta Ambrožiča se je to pot udeležila polnočnice v cerkvi Brezmadežne. Sicer so pa tudi sicer že ob nedeljah pri glavni službi božji klopi zasedeli. Za božič so mašni strežniki z osebnimi premagovanji nabrali slamc za božje Dete in so jih pred polnočnico v procesiji prinesli v jaslice. Res lep liturgičen obred, ki ima tudi vzgojni pomen. Kakor se je Jezus za nas žrtvoval in se je kot majhno dete rodil v revnem hlevcu, tako moramo tudi mi zanj in za njegovo Kraljestvo doprinesiti kako žrtev.

Sicer imajo pa sedaj slovenski otroci veliko veselje. Božične počitnice preživljajo največ na ledu za cerkveno dvorano.

Dečki imajo že skoraj vsi Maple Leave hockey športne uniforme; pa tudi deklice se vadijo v hockey-u. Tako bo imela župnija Brezmadežne v nekaj letih že kar izvežbane igralce hokeya. Slovenska mladina živi pač v novem okolju in jo je zajel kanadski šport prav tako kot vso ostalo kanadsko mladino. Sicer je pa zanjo to tudi zdravo. Starši so pa tudi zanjo najmanj v skrbeh, ko vedo, da se njihovi otroci igrajo in drsajo na župnijskem drsališču. Prav gotovo je za otroke boljše, da so na ledu, kakor da bi čepeli doma pri televiziji. Kakor je bil v Sloveniji včasih glavni zimski šport sankanje, tako je sedaj tu drsanje in hockey.

— TONE S HRIBA

(Nadaljevanje z 2. strani)

sovraštvo, ki je zmožno vsega — je ta dan dvignilo glavo kot ostudna kobra in zahrbtno umorilo Ameriki njenega predsednika Johna F. Kennedyja.

Amerika in z njo ves svet je onemelo osupnil in je osupljen še danes vprašujoč: Je li mogoče, da se je kaj takega zgodilo? V času, ko govorimo o visoki stopnji civilizacije, v času, ko se svet tako postavlja s svojim napredkom, s katerim sili na Luno, planete in zvezde, katere naj bi oplodil s svojo civilizacijo in napredkom — a na svoji zemlji ubije človeka, ki je naglašal človeške pravice, enakopravnost in pošteno in pravično svobodo za vse?

Zalosten dogodek z dne 22. novembra 1963 odgovarja na to: Yes! Mogoče je! Taki ste in tak bo vaš svet, dokler se ne boste znali izviti in rešiti ogabnega sovraštva! Ta odgovor doni in glasno pridiga vsemu svetu.

Dnevi od petka do ponedeljka (22.-25. nov.), so bili za nas vse in ves svet kot nekaj glasnega svarila misijon: Ljudje božji, kjerkoli je kdo? Kaj delate — kaj počenjate? Govorite in zahtevate pravice, demokracijo in svobodo — med tem pa ubijate tiste, ki se za te pravice trudijo, borijo in žrtvujejo! Izprašajte vendar svojo vest in poboljšajte se vsaj ob krsti, v kateri leži žrtev, okrog katere hodite s povešenimi glavami in za katero greste na pokopališče do groba, v katerega položena. Spomnite se vendar vseh dobrot, ki jih vam daje nebo — delite z drugimi pravično te dobrote, da boste imeli mir. Za te cilje se je boril tisti,

katerega spremljate na pokopališču. Ne mrtvih mrzlih spomenikov ne slavošpevov zdaj — ampak vaše poboljšanje mu bo najdražji in najsvetlejši dar in spomenik!

Po tem žalostnem sprevedu se vrnite kot novi ljudje nazaj na svoje domove. Prekinite vse zveze z načini takega življenja in takih dogodkov, kot je bil ta in jih je bilo že brez števila pred njim. Pravični in pošteni bodite in prosite Njega, ki je nad vami, da bi se vam ne rodili več Kajni, ampak potomci, ki bodo v poštenosti in pravici vam v čast in Vsemogočnemu v veselje!

Dal Bog, da bi to pridigo tistih treh žalostnih Kennedyjevih dni čuli vsi ljudje okrog in okrog sveta!

To bi bil najlepši spomenik in novoletno voščilo pokojnemu Kennedyju, mučeniku za pravico in svobodo.

Tone s hriba.

Kambodži dano orožje iz ZDA v Juž. Vietnamu

SAJGON, J. Viet. — Združene države so kratko pred odpovedjo od strani predsednika Kambodže Sihanuka tej opremljeni in oboroženi armado. Sihanuk je 13. decembra lani odpovedal vsako ameriško gospodarsko in vojaško pomoč z zahtevom, da ameriški zastopniki, ki so to pomoč upravljali, do 15. januarja letos zapuste deželo.

V zadnjih tednih trdijo, da je že nekaj ameriškega orožja, ki je bilo podarjeno oboroženim silam Kambodže, našlo pot v roke rdečih gverilcev v Južnem Vietnamu.

Spor med Združenimi državami in Kambodžo se je poostрил, ko so Združene države protestirale zaradi oznanitve praznovanja umora predsednika Kennedyja preko kambodžanskega uradnega radia. Predsednik Sihanuk je protest označil za žalitev in zahtevo "opravičilo", ki ga je Washington gladko zavrnil. Končno sta obe strani sprejeli posredovanje predsednika Filipinov Macapagala.

Predsednik Kambodže se je med tem obrnil za podporo v Francijo, ki jo mu je tudi obljubila, pri tem pa zagrozil, da se bo povezal z rdečo Kitajsko, če tudi zahodne velike sile ne bodo jamčile za nevtralnost mir. Za te cilje se je boril tisti,

V Vietnamu dozoreva nova politična kriza

Vodniki budističnih skupin hočejo imeti svojo besedo pri vodstvu dežele, generali pa te zahteve niso ravno naklonjeni.

SAJGON, J. Viet. — Tistih 11 budistovskih sekt, ki so zborovale pretekli teden štiri dni za namenom, da se združijo v eno versko organizacijo, je menda doseglo svoj cilj, vsaj tako trdijo. Sekte so izbrale skupno upravo in jo razdelile v dva oddelka za posvetne in verske zadeve. Oba oddelka bosta podrejena izvršilnemu odboru, kjer bo sedelo 8 vodilnih budistov.

Na zunaj bo seveda oddelak za verske zadeve važnejši, na znotraj bo pa oddelak za posvetne zadeve na prvem mestu. Zato se je vnel že sedaj boj, kdo bo v izvršilnem odboru in kdo v obeh oddelkih.

Trenja se razvijajo v dveh smereh: redovniki bi radi imeli več besede kot civilisti, civilisti pa pravijo, da morajo v posvetnih zadevah oni imeti prvo besedo. Ne vlada pa nobena edinstvo tudi glede "posvetnih zadev". Nekaj budistov je proti vsakemu sporazumu s komunisti, nekaj jih je za sporazum, precej je pa tudi takih, ki se še nočejo ali ne morejo odločiti.

Nova budistična organizacija ni torej složna, lahko pa postane. Edino, kar jo trenutno najbolj veže: je proti temu, da bi generali sami vladali v deželi, hoče imeti tudi ona pri upravi dežele svojo besedo.

Politični opazovalci se bojijo, da bo tak razvoj v vietnamski notranji politiki pripeljal preje ali pozneje do nove, še huje politične krize, kot je bila zadnja za časa pokojnega predsednika Ngo Dinh Diema.

Evropa doživlja integracijo v integraciji!

BRUXELLES, Belg. — V Evropi imamo danes tri mednarodne organizacije, ki vežejo šest zahodno-evropskih držav: Evropsko gospodarsko skupnost, Evropsko komisijo za atomsko silo in Evropsko skupnost za jeklo in premog. Vse tri že po naravi posla spadajo pod en klobuk, toda nobena ni hotela izgubiti svoje neodvisnosti. Sedaj so se zastopniki vseh 6 držav sporazumeli, da je treba vse tri organizacije stopiti v eno. Samo Luxembourg zahteva še neki nadomestek za škodo, ki jo bo ta dežela utrpela. Tam je namreč sedaj sedež Evropske skupnosti za premog in jeklo. Sedež bo sedaj likvidiran in Luxembourg bo ob zaslužek.

Povod za združitev so dali tudi visoki upravni stroški vseh treh organizacij, ki so jih računski kontrolorji že dolga leta

CLEVELAND, O.

Ženske dobijo delo

Delo za žensko
Iščemo žensko, da bi varovala otroka za zaposleni par, v bližini E. 71 in St. Clair Ave. Kličite 361-5027 po 5. uri pop. (4)

OPERATORICE ŠIVALNIH STROJEV

Morajo imeti skušnjo v šivanju ženskih oblek. Dobra plača od kosa. Plačane počitnice, prazniki in bolniška podpora. Javite se od 8.30 do 11.30 dopoldne.

VENUS INDUSTRIES

4800 E. 131 St.
(Corner of Broadway) (6)

Delo za žensko
Iščemo žensko, da bi pomagala v kuhinji za delni čas, v Collinwoodski okolici. Kličite KE 1-8390. (7)

ostro kritizirali, ker so večkrat pomenili nepotrebno razmetavanje denarja.

Do končne integracije vseh treh organizacij je seveda pot še dolga. Uradništvo jo bo zavlačevalo, kar se da, saj bo število uradnikov z integracijo močno omejeno.

Predsednik kongoške vlade na obisku v Nemčiji

FRANKFURT, Nem. — Predsednik vlade Konga Ciril Adula je prišel v nedeljo sem, da pridobi nemške poslovne ljudi za investicije v Kongu. Ker v bivši belgijski koloniji še vedno ni miru in reda, ni veliko upanja, da bi bili Nemci voljni vtikati vanjo svoja sredstva.

Do srede letošnjega leta bodo v Kongu ostale čete ZN in skrbela za mir in red, nemara tudi še tedaj ne bodo mogle oditi.

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

V najem

Spalna soba s kuhinjo se odda v bližini sv. Vida. Kličite HE 1-6671. (4)

Ženitna ponudba

Slovenec, star 26 let, pošten in postaven, želi spoznati prikopno slovensko dekle v svrhu ženitbe. Pismene ponudbe poslati na Ameriško Domovino pod značko: "Skupna pot." (5)

Iščem garažo

Iščem garažo za nov avto, od 55 do 70 ceste v st. clairski okolici. Kdor jo ima za oddati, naj pokliče: EX 1-1796. — (7)

Hiša naprodaj

Hiša za 2 družini, 5-4, zraven tudi lot na 962 E. 76 St. Kličite KE 1-9305. — (7,10,14 jan)

BI RAD IZBOLJŠALI VAŠO ANGLEŠČINO?

Poučujem angleščino na mojem domu. Privatne instrukcije ali v skupini. Kličite KE 1-8553.

Naprodaj

Enodružinska hiša v Eastlake, ranch tipa, 2 spalnice, razvedrila soba, poceni. Kličite lastnika KE 1-2236. (7,9,10 jan)

Bližu E. 185 St.

Dvodružinska hiša, 4-4, bungalow tipa, zelo dobro zgrajena, čista znotraj in zunaj, garaža za 2 kare, mala delavnica. \$18,500.

V Euclidu

Blizu E. 222 St., bungalow s 3 spalnicami, 2 spodaj, 1 zgoraj, garaža za 2 kare, poslopje za orodje. \$17,900.

KNIFIC REALTY

IV 1-9980 820 E. 185 St.

V najem

Oddamo na 1069 E. 72 St., 3 sobe zgoraj, na novo dekorirane. Kličite RE 1-7051. (7,9 jan)

ZULICH INSURANCE AGENCY

18115 Neff Rd. IV 1-4221
Cleveland 19, Ohio

V fari sv. Kristine

E. 216 St., blizu Miller Ave., udobna okolica. Nove hiše, ranch in bungalow tipa, dvodružinske. Za več pojasnila kličite

UPSON REALTY

RE 1-1070 499 E. 260 St.
Euclid 32, Ohio (8)

ZA DVA ALI ZA CELO DRUŽBO? — Dekleti pomerjata pleteno jopico, ki je namenjena dvema osebam za "tesnejšo povezavo". To modno novost so začeli preskušati na nekaterih šolah. Dekleti na sliki je spravila v vesel in buren smeh.

HENRIK SIENKIEWICZ:

KRIŽARJI

"A brat Rotgier?"

"Brata Rotgiera so pripeljali."

Nato je Zigfrid vstal s stola. Dolgo se je z roko držal naslonila, kakor bi se bal, da pade, potem pa se je oglašil z zamolklim glasom:

"Daj mi plašč!"

Služabnik mu je ogrnil plašč čez rame, on pa je očitno vidno že zbral svoje moči, ko si je sam nataknil oglavnico in šel iz sobe.

Čez hip je bil na grajskem dvorišču, kjer je bila že popolna tema, in šel po škripajočem snegu s počasnim korakom k spremstvu, ki je dospelo skozi vrata in se ustavilo v bližini. Tam je že stala gosta gruča ljudi in je svetilo nekoliko plamenic, ki so jih utegnili prinesiti vojaki grajske posadke. Ob pogledu na starega viteza so se vojščaki razmaknili. Vendar so se pri blesku plamenic videli preplaheni obrazi in tihi glasovi so šepetali v temi:

"Brat Rotgier..."

"Brat Rotgier je mrtvev..."

Zigfrid se je preril do sani, na katerih je na slami ležalo s plaščem pokrito telo, in dvignil konec plašča.

"Luč bliže!" je rekel in dvignil oglavnico.

Eden izmed vojščakov je pripognil plamenico in pri njenem svitu je stari križar ugledal Rotgierovo glavo in kakor sneg beli obraz, zmrznjen, obdan s temno ruto, ki so mu jo zavezali pod brado

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

WESTERN TIRE FRANCHISE STORE

Northwest location. Owner selling due to illness. Priced for quick sale. Phone SU 7-1873. (7)

TAVERN FOR RENT

With 6 room apartment above. Reasonable rent. — 2733 Archer Ave., Phone CA 5-3161. (6)

FACTORY (DRESS) — Completely equipped. 32 single needle machines, cutting, pressing, etc., Complete and ready to operate. Exceptional value. Must Sacrifice. WA 2-4721. (7)

ATTENTION ALL SPORTSMEN
AND HORSEMEN
OUTSTANDING INVESTMENT

SHAMROCK, Texas

A unique rest station service for shippers. 1 mile east of city water tower. Clean, comfortable facilities for livestock and drivers in transit. Handle up to 1000 head of cattle; accommodate 8 men. Modern stalls. Heated water. Dipping vat. Double deckers handled quickly and easily. Hauling, day or night.

R. L. "BOB" GEORGE CATTLE MOTEL
AND LIVESTOCK AUCTION
CATTLE SALE EACH WEDNESDAY
HORSE SALE Last Monday Night Monthly

Visitors Always Welcome

— CONTACT —

MRS. R. L. GEORGE, Owner

Box 366

Area Code 806: Blachuen-Area

Shamrock, Texas

BL 6-1361

(5)

rakom odšel in vrnivši se v izbo, je sedel na isti stol, na katerem je zvedel novico — in sedel s kamenitim obrazom, nepremično, tako dolgo, da se je služabnik začel vznemirjati in je vse pogostejše pogledoval skozi vrata. Ura je minovala za uro, v gradu je prenehal navadni nemir, le od strani kapele je prihajalo gluho, nedoločno razbijanje kladiva, a potem ni nič motilo tišine razen oglašanja straž.

Bilo je tudi že blizu polnoči, ko se je stari vitez zbudil kakor iz sna in poklical služabnika.

"Kje je brat Rotgier?" je vprašal.

Toda fant, zbežan od tišine, dogodkov in bedenja, ga očitno ni razumel, ker je prestrašeno pogledal nanj in odgovoril z drgetajočim glasom:

"Ne vem, gospod!..."

A starec se je bridko nasmešnil in rekel blago:

"Otrok, vprašam te, ali je že v kapeli?"

"Da, gospod!"

"Dobro. Povej Diderihu, naj pride sem s svetilko in počaka, dokler se ne vrnem. S seboj naj prinese tudi kotliček z žerjavico. Ali je v kapeli že svetlo?"

"Gore sveče ob krsti."

Zigfrid si je ogrnil plašč in odšel.

Prišedši v kapelo, se je pri vratih ogledal, ali ni nikogar, potem jih je skrbno zaprl, se približal krsti, odstavil dve sveči izmed šestih, ki so gorele ob njej v velikih medenih svečnikih, in pokleknil poleg krste.

Ustnici se nista niti ganili, torej ni molil. Nekaj časa je le strmel v otroplo, a še vedno lepo Rotgierovo obličje, kakor bi hotel na njem uzreti sle-

dove življenja.

Potem pa je v tišini kapele začel klicati s pridruženim glasom:

"Sin moj! Sin moj!"

In umolknil je. Zdela se je, da čaka odgovora.

Nato je iztegnil roke in vtaknil svoje suhe, krempljem podobne prste pod plašč, ki je pokrival Rotgieru prsi, in se jih začel z njimi dotikati: iskal je povsod, v sredi in ob straneh, pod rebri in ob ključnicah, naposled je skozi sukno dotipal brazgotino, ki se je vlekla od vrha desne rame do pod pazduhe, poglobil prste, otipaval rano po vsej njeni dolžini in začel zopet govoriti z glasom, v katerem je drhtela nekaka obtožba:

"O, o!... Kako neusmiljen udarec!... Pa si pravil, da je onile — pravi otrok!... Celo roko! Celo roko! Kolikokrat si jo dvigal proti poganom v obrambo reda! A sedaj ti jo je odsekala poljska sekira!... In zdaj je konec! Konec vsega! Ni te blagoslovil on, ker mu morda ni za naš red! Zapustil je tudi mene, dasi sem mu služil dolga leta."

Besede so mu zastale v ustih, ustnice so se začele tresti in v kapeli je vnovič nastalo gluho molčanje.

"Sin moj! Sin moj!"

V Zigfridovem glasu je bila sedaj prošnja, a hkrati je začel še tiše klicati, kakor kličejo ljudje, ki povprašujejo po kaki važni in strašni skrivnosti:

"Ako si ti, ako meliš, daj"

znamenje: premakni roko ali odpi samo za hip oči — sicer mi otpne srce v starih prsih... Daj znamenje, ker sem te ljubil — izpregovori!..."

In oprši roke na rob krste, je zapičil svoje jastrebje oči Rotgieru v zaprte veke in čakal.

"Ha! Kako naj izpregovoriš," je rekel naposled, "saj se odbija od tebe mraz in smrad. Toda ker ti molčiš, ti povem jaz nekaj, a tvoja duša naj prileti sem med goreče sveče in poslušaj."

Po teh besedah se je sklonil k mrtvečevemu obrazu.

"Ali se spominjaš, kako duhovnik ni pustil pobiti Juran-da in kaj sva mu prisegla? No, dobro: izpolnim prisego, a tebe razveselim, pa bodi kjerkoli."

To reki se je umaknil od krste, pristavil zopet nazaj svečnika, ki ju je bil prej odmaknil, pokril truplo s plaščem in šel iz kapele.

Pri vratih izbe je spal utrujeni deček v globokem snu, notri pa je po ukazu čakal na Zigfrida Diderih.

To je bil nizek, čokat človek zakrivljenih nog in četr-rooglatega obraza, ki ga je deloma pokrivala zobčasta oglavnica, padajoča na rame. Na sebi je imel neustrojeni bivolji kaftan, na bedrih prav tako bivolji pas, za katerim je bil zataknjen šop ključev in kratek nož. V desni roki je držal železno, s kožicami zakrito svetilko, v drugi meden kotliček in plamenico.

"Ali si pripravljen?" je vprašal Zigfrid.

Diderih se je molče priklonil.

"Ukazal sem ti, da prineseš žerjavico v kotličku."

Čokati človek zopet ni nič odgovoril, pokazal je le gorečo polena v kaminu, prijel poleg kamina slonečo železno lopatico in jel izpod njih grebsti v kotliček žerjavico, potem je prižgal svetilko in čakal.

"A sedaj poslušaj, pes," je

rekel Zigfrid. "Nekdaj si izklepetal, kar ti je ukazal stori komtur Danfeld, in komtur ti je dal iztrgati jezik. Toda ker lahko duhovniku s prsti pokažeš vse, kar hočeš, ti povem: ako mu le z enim mi-glajem pokažeš, kar boš storil na moj ukaz — te dam obesiti."

(Dalje prihodnjič.)

— Avtomobilisti države New York porabijo dnevno preko 8 milijonov galon gasolina.

Oseminšestdeset let

nudi KSKJ ljubeznivo bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam, v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

AMERIŠKA
KATOLIŠKASLOVENSKA
JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki

Premoženje: \$14,500,000.00
Število certifikatov: 48,000

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštenu in nadsolventni podporni organizaciji —

AMERIŠKI SLOVENSKI KATOLISKI JEDNOTI

kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K.S.K.J. sprejema pod svoje okrilje moške in ženske od 16. do 60. leta: otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta.

K.S.K.J. izdaja najmodernejše vrste certifikate za odrasle in mladino od \$500.00 do \$15,000.00.

K.S.K.J. nudi tri načrte operacijskih podpor do vsote \$400.00.

Ako se nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podpore organizacije, potrudi se in pristopi takoj — bolje danes kot jutri!

STARSI, VPIŠITE SVOJE OTROKE V KSKJ!

Za pojasnila o zavarovalnini vprašajte tajnike ali tajnice krajevnih društev KSKJ ali pa pišite na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

V OČETOVEM NAROČJU — Znani jockey Jack Leonard v New Yorku je vzel sinka Michaela in naročje, da bi se med striženjem las čutil bolj varnega. Fantiču so kljub temu privrele solze v oči.